

Nr 127.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1929 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om medel till bestridande av kostnader för nya byggnader för Stockholms tygstation m. m.

(1:a och 4:e avd.)

I den till riksdagen den 4 januari 1929 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1929/1930 har Kungl. Maj:t, under återopande av det vid propositionen under rubrik: »Utgifter för kapitalökning; bil. I» fogade statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 21 december 1928, föreslagit riksdagen att dels till bestridande av kostnader för nya byggnader för Stockholms tygstation m. m. å riksstaten för budgetåret 1929/1930 under rubriken »Fonden för förlag till statsverket» anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor; dels medgiva, att för samma ändamål må tagas i anspråk 200,000 kronor av influtna köpeskillingar för tomter å Norra Djurgården; dels ock medgiva, att av berörda köpeskillingsmedel må i den utsträckning, som av departementschefen angivits, bestridas de för fortsatt exploatering av Ladugårdsgärdet erforderliga kostnaderna.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 19 augusti 1927 anmälde *arméförvaltningens artilleri- och fortifikationsdepartement*, att genom sprängämnesinspektionen undersökning verkställdts beträffande Stockholms tygstations ammunitionsförråd och att därvid befunnits, att vissa av förrådets å Ladugårdsgärdet och vid Hundudden å Djurgården befintliga byggnader ur brandfaresynpunkt vore olämpliga för sitt ändamål och därför snarast borde ersättas med nya tidsenliga byggnader. Vad anginge förrådsbyggnaderna vid Hundudden, hade av undersökningen jämväl framgått, att dessa byggnaders läge vore synnerligen olämpligt och borde ur allmän säkerhetssynpunkt utdömas, enär flera boningshus uppförts inom 500 meters avstånd därifrån, d. v. s. inom den skyddsrayon, som vore erforderlig vid upplag av explosiva varor av den myckenhet, det här gällde.

Enligt av artilleri- och fortifikationsdepartementen uppgjort förslag borde i stället för ifrågavarande förrådsbyggnader uppföras vissa nya byggnader å Ladugårdsgärdet samt vid Hundudden, och skulle samtliga byggnader omgivas med skyddsvallar och stängselanordningar. Kostnaderna för utförandet av de

ifrågasatta arbetena beräknades till 200,000 kronor. Departementen hemställde, att nämnda belopp måtte ställas till förfogande från anslaget till oförutsedda utgifter.

I ärendet hava avgivits infortrade utlåtanden av byggnadsstyrelsen (sid. 1—2), arméförvaltningens artilleri-, fortifikations- och civila departement (sid. 2—3), riksmarskalksämberet, efter intendentens för Djurgården hörande (sid. 3—4), kammarkollegium (sid. 4), statskontoret (sid. 4 och 5—7) samt djurgårdskommissionen (sid. 5).

Sedan departementschefen redogjort för myndigheternas ovan omnämnda yttranden, har han för egen del i ärendet anfört följande.

»Det torde först böra erinras, att, sedan Stockholms stadsfullmäktige biträtt det av 1928 års riksdag fattade beslutet (skrivelsen nr 357) i fråga om överenskommelse mellan kronan och Stockholms stad rörande grunder för exploateringen av viss del av Norra Djurgården, Kungl. Maj:t den 19 oktober 1928 godkänt berörda överenskommelse.

Stockholms tygstations förrådsbyggnader å Ladugårdsgärdet äro, såsom av utredningen framgår, belägna inom det område av Norra Djurgården, som enligt riksdagens nyssnämnda beslut skall ifrågakomma till exploatering. Med hänsyn härtill lärer det få anses uteslutet att, då nu vissa av ifrågavarande förrådsbyggnader befunnits böra på grund av sin beskaffenhet snarast möjligt ersättas med nybyggnader, förlägga dessa till Ladugårdsgärdet. Vidkommande förrådsbyggnaderna vid Hundudden, varest behov utav vissa nybyggnader likaledes gjort sig gällande, är den för förrådet därstädes disponerade marken visserligen belägen utanför det område av Norra Djurgården, som enligt omnämnda riksdagsbeslut skall exploateras. Det är emellertid att märka, att en del av ifrågavarande mark vid Hundudden ingår i det område av Norra Djurgården, som enligt särskild överenskommelse år 1918 förvärvats av Stockholms stad, att av staden för fortsatt utvidgning av hamnanläggningarna vid Värtan m. m. tillträdas under år 1937. På grund härav lärer förrådet vid Hundudden i längden icke kunna kvarligga på sin nuvarande plats. I betraktande av de sålunda föreliggande omständigheterna finner jag mig böra förorda, att beslut nu fattas om flyttning av samtliga ifrågavarande förrådsanläggningar. Härvid synes någon annan plats icke lämpligen kunna komma i fråga för nyanläggningarnas uppförande än Järvafältet. Ur organisations- och driftssynpunkt torde en koncentrerad förläggning av förrådets olika avdelningar otvivelaktigt bliva till stor fördel.

Enligt den inom arméförvaltningen uppgjorda kostnadsberäkningen skulle en summa av 956,000 kronor vara erforderlig för de utgifter, som sammanhånga med förrådsanläggningarnas förflyttning till Järvafältet. Då det synts mig vara möjligt att genom vissa reduceringar i det föreslagna nybyggnadsprogrammet i avsevärd mån nedbringa de beräknade utgifterna, har jag föranstaltat om en undersökning i sådant hänseende, och har därvid framgått, att utgifterna för ändamålet skulle kunna begränsas till ett belopp av 840,000 kronor.

Statskontoret intager, i likhet med djurgårdskommissionen, den ståndpunkten, att de kostnader, som äro förenade med förflyttning till annan lämplig plats av en nu befintlig anläggning inom det för exploatering avsedda området, böra belasta det s. k. exploateringskontot, medan utgifterna för anläggningens utvidgning och förbättring böra bestridas av andra medel. I enlighet härmed föreslår statskontoret, att av nu ifrågavarande kostnader ett belopp av 200,000 kronor måtte få bestridas av de å nämnda konto inestående markförsäljningsmedlen. Vad sålunda föreslagits har jag ansett mig böra tillstyrka.

Vidkommande det härutöver erforderliga beloppet, 640,000 kronor, avses detta enligt statskontorets förslag att bestridas av lånemedel för att framdeles täckas av inflytande markförsäljningsmedel för tomter å Norra Djurgården. Då, såsom statskontoret framhållit, den beslutade exploateringen av Ladugårdsgärdet enligt riksdagens uttalande bör bedrivas med största skyndsamhet och man torde kunna förvänta, att markförsäljningsmedel inom en nära framtid komma att i betydande utsträckning inflyta, synes mig intet vara att erinra mot statskontorets förslag i denna del.

Av förenämnda belopp, 640,000 kronor, torde 200,000 kronor böra anvisas för budgetåret 1929/1930 och därvid å riksstaten upptagas bland utgifter för kapitalökning under rubriken »Fonden för förlag till statsverket». Beloppet lärer böra utgå av lånemedel, varom hemställan senare kommer att göras av chefen för finansdepartementet.

Statskontoret har vidare hemställt, att av riksdagen måtte utverkas ett generellt medgivande därtill, att de för fortsatt exploatering av Ladugårdsgärdet erforderliga kostnaderna finge bestridas av influtna köpeskillingar för tomter å Norra Djurgården. Jämväl i detta hänseende ansluter jag mig till statskontorets förslag.

Vad till sist angår valet av plats å Järvafältet för de ifrågavarande nyanläggningarna, har chefen för östra arméfördelningen varit i tillfälle att yttra sig över arméfördelningschefens förslag. Arméfördelningschefen har därvid icke funnit annat att erinra än att, då det för ändamålet avsedda området för närvarande vore utarrenderat, arméfördelningschefen ansåge, att arrendatorn borde gottgöras för honom tillhöriga, inom området uppförda byggnader m. m. efter verkställd värdering. I anledning härav vill jag framhålla, att, därest någon dylik gottgörelse befinner böra utgå till arrendatorn, härav föranledda kostnader torde kunna bestridas av de för nyanläggningarna avsedda medel.

Det synes mig icke vara lämpligt att närmare än här skett till statsrådsprotokollet redogöra för detta ärende; riksdagens vederbörande utskott torde därom erhålla upplysningar genom de handlingar, som tillhandahållas utskottet.»

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag i avseende å Stockholms tygstations förflyttning till Järvafältet samt beträffande de kostnader, uppgående till 840,000 kronor, som denna förflyttning

*Utskottets
yttrande.*

skulle medföra. Jämväl i fråga om sättet för kostnadernas bestridande ansluter sig utskottet till Kungl. Maj:ts förslag.

Då det för möjliggörande av den fortsatta exploateringen av Ladugårdsgärdet är nödvändigt, att medel stå till förfogande för utförandet av gatuarbeten och tomtmarkens iordningställande, har utskottet ej heller velat motsätta sig Kungl. Maj:ts framställning om medgivande att av influtna köpeskillingsmedel må bestridas vissa för den fortsatta exploateringen erforderliga kostnader. Dock vill utskottet därvid betona, att detta medgivande icke får anses avse andra arbeten och kostnader än sådana, som äro erforderliga för genomförandet av den fortlöpande exploateringen i enlighet med de grunder, som vunnit tillämpning vid den av djurgårdskommissionen hittills bedrivna exploateringsverksamheten.

I samband härmed har utskottet velat framhålla det önskemålet, att Kungl. Maj:t måtte på lämpligt sätt årligen hålla riksdagen underrättad om de åtgärder, som vidtagits för fullföljandet av exploateringen å Ladugårdsgärdet samt det ekonomiska utfallet av densamma.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) till bestridande av kostnader för *nya byggnader för Stockholms tygstation m. m.* å riksstaten för budgetåret 1929/1930 under rubriken »Fonden för förlag till statsverket» anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor att utgå av lånemedel;

b) medgiva, att för samma ändamål må tagas i anspråk 200,000 kronor av influtna köpeskillingar för tomter å Norra Djurgården;

c) medgiva, att av berörda köpeskillingsmedel må i ovan angiven utsträckning bestridas de för fortsatt exploatering av Ladugårdsgärdet erforderliga kostnaderna.

Stockholm den 21 maj 1929.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 125.